

Haziran : ağustos 1935 aylarına aid Divanı muhasebat raporuna dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 2 / V / 1936 - Sayı 3293)

No.
937

Divanı muhasebatçe haziran : ağustos 1935 aylarına aid muamelât hakkında tanzim edilmiş olan rapor üzerine Divanı muhasebat encümeni tarafından yazılan aşağıdaki mazbata tasvib edilmiştir (Cild 8 - Sayfa 6 ve Cild 10 - Sayfa 6,83,134).

27 nisan 1936

Divanı muhasebatın mutaleası

1 — Başvekâlet eski muamelât müdürü Malatya sayıvacı Emrullah Barkana tekaüd maaşı bağlanmasına dair Neşriyat müdürlüğünden yazılı tescil için Divana gönderilen bordroya bağlı belgeler gözden geçirildikte: Adı geçenin Mahmudî kazası kaymakamlığından 329 yılında ayrıldıktan sonra açıkta bulunduğu sırada 9 - VII - 330 tarihinde mülga Harbiye nezareti umuru şarkıye müdürlüğüne memuriyeti mahsusa ile vasatî Asyaya gönderilerek 19 - VII - 1935 tarihinde avdet eylediği ve bu iki tarih arasında geçen müddetin filî hizmet olarak müddeti hizmetine eklenmekle beraber bir misil de harp zammı yürütüldüğü görülerek sebebi daresinden sorulmuştu.

Alınan cevapta: Teşkilâtı mahsusa namı diğeri umuru şarkıye dairesinin mülga karargâhı umumiye bağlı bir teşekkül olduğu ve Emrullah Barkanın o teşkilâta memur edilmiş bulunduğu salâhiyettar Genel kurmay riyasetince tesbit ve tevsik edilerek M. M. vekâletine bildirilmiş olduğu ve kendisinin vasatî Asyaya memuren gönderilerek sefere iştirak eylesine ve 5 sene

Divanı muhasebat encümeni mazbatası

Haziran - ağustos 1935 üç aylık raporun sunulduğuna dair Divanı muhasebat reisliğinden gelib encümenimize verilen 9 - I - 1936 tarihli ve 85601/24 numaralı tezkere üzerine raporda yazılı işler birer birer gözden geçirilmiş ve verilen kararlar rapordaki fıkralara mütenazır olarak aşağıya yazılıb Umumî heyete arz edilmek üzere sunulmuştur.

1 — Teşkilâtı mahsusa namı diğeri umuru şarkıye dairesinin mülga karargâhı umumiye bağlı bir teşekkül olduğu ve raporda ismi geçen Emrullah Barkanın bu teşekkülde maaşla çalıştığı Genel Kurmay Reisliğinin tesbit ve tevsikinden ve umumî harbde mülga Harbiye nezareti bütçesi seferberlik unvanı altında bir fasıldan ibaret olub maaş ve ücretler ve sair masraflar bu fasıldan tesviye edilmekte ve bir kaç daire müstesna olmak üzere devairi sairenin o tarihte teşkilât ve kadroları kanunla tesbit edilmiş bulunmakta ve mülga Harbiye nezaretile mülga başkumandanlık karargâhına merbut devair kadroları da bu meyanda olub ihtiyaca göre tezyid ve tenkis edilmekte olduğu yapılan tetkikattan anlaşılmasına ve Malatya mebusu Emrullah Barkanın bu teşkilâta maaşla çalıştığı ve ailesine sipariş maaşı bıraktığı ve bilâhare esir düştüğü dairesince tesbit edilmiş bulunmasına binaen mumaileyhin mezkûr teşkilâta maaşla istihdam edildiği müddetin hizmet müddetine ilâvesi ve esaret zammı ona göre hesap edilmesi kanun ahkâmına muvafık olacağı kararlaştırılmıştır.

Esaret altında kalmış bulunmasına mebnî esaret müddetinin iki kat sayılmasında kanunea bir mâni olmadığı ve mutlak zabıt ve mensubini askeriyeden olması da meşrut bulunmadığı beyanile tahsis belgelerinin tescilinde ısrar edimiş isede;

Sözü geçen memuriyeti mahsusanın kadroya dahil maaşlı bir memuriyet olduğu tesbit ve tevsih edilmediği cihetle tahsis belgelerinin bu noktadan tesciline imkân görülememiş olmakla tescil edilmeyerek dairesine iade edilmiştir.

İta emrinin

Tarihi	No.	Lira	K.	Dairesi
7 - VI - 1935	25	5 914	75	D. Umumiye
Fasl Madde				

205

2 — Mecburî istimlâk bedeli için Muntazam borçlar muhasebeciliğinden vize edilmek üzere Divana gönderilmiş olan tutarı ve sairesi yukarıda yazılı 7 - VI - 1935 tarihli mahsub ita emrine bağlı belgeler gözden geçirildikte: 1885 sayılı kanuna göre mecburî istimlâke tâbi tutulan Selânik mübadillerinden Mustafa Arife aid evin tapuya tescil edilmemiş olduğu görülerek bu işin sözü geçen kanunun 1 nci maddesinin 3 nü fıkrası hükmü ile ne suretle telif edildiği dairesinden sorulmuştu.

Alman cevabda: Kanunun o fıkrasındaki « Tapuya raptedilmiş olanları » kaydinden maksad istimlâke tâbi tutulan gayrimenkulün mütefevvinin tasarrufunda olduğunu teyid noktasına matuf olub dosya arasında mevcud vesikanın tescile esas teşkil edeceği bildirilmekte ise de sözü geçen kanunun 1 nci maddesinin 3 nü fıkrasında mecburî istimlâke tâbi tutulacak emvalin tapuya raptedilmiş olması meşrut bulunmuş olduğundan kanunun sarahati karşısında ita emri arasındaki vesikaya müsteniden istimlâk muamelesi yapılması muvafık görülmediğinden halile vizesine imkân olmayan ita emri vize edilemeyerek Maliye vekâletine iade edilmiştir.

3 — Hesab memuru Memed Aliye tekaüd maaş tahsisine dair Millî Müdafaa vekâleti tekaüd şubesinden gönderilen evrak, mumaiyleh mahkûm olmasından dolayı mahkûmiyetini çektiği müddetçe verilmek üzere ailesine bağlanan aile maaşına aid evrak ile birlikte tetkik edildi.

tırıldı.

2 — 1885 numaralı kanunun 1 nci maddesinin 3 numaralı fıkrası sarih olup henüz tapuya raptedilmemiş bulunan gayrimenkullerin istimlâk bedellerinin adı geçen kanunun 4 nü maddesi mucibince tesviyesi caiz olamayacağından Divanı muhasebatça yapılan muamele muvafık görülmüştür.

3 — Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 52 nü maddesini tadil eden 2071 numaralı kanunda «Alelîtlak ağır hapis cezasile veyahud hırsızlık, emniyeti suiistimal, sahtekârlık, dolandırıcılık, yalan yere şahadet, yalan yere yemin, cürüm tasnii, iftira, irtikâb, irtişa ve ihtilâs sug-

Mumaileyhin Erzincan askerî orta mekteb hesab memurluğunda bulunduğu sırada sahtekârlık ve zimmete para geçirmek suçlarından dokuz ay hapis ve ordudan ihraç cezasına mahkûm edildiği ve 11 - VII - 1933 tarihinde verilen bu kararın 23-VIII-1933 te katileştiği ve 24-IX-1933 tarihinde de infazının âli tasdika iktiran eylediği ve mahkûm olduğu dokuz ay hapis cezasından altı ayının sahtekârlık, üç ayının da zimmete para geçirmek suçlarından olduğu, 1632 numaralı kanunun 32 ne maddesi mucibince de altı aya mahkûm edilerek ordudan ihraç olunanların 33 neü madde mucibince tekaüd haklarının tanınmakta olduğu fakat bu kanundan sonra çıkmış olan 2071 numaralı kanunun altı ay hapis cezası halinde de tekaüd hak ve maaşını ıskat eylediği anlaşmış olmakla mahkûmiyet kararının 2071 numaralı kanunun meri bulunduğu zamanda verilmesine Memed Alinin ise, sahtekârlık suçundan altı ay hapse mahkûm edilmiş olmasına ve 2071 numaralı kanun sahtekârlığından altı ay ve daha ziyade hapis cezasile mahkûm olanları tekaüd hakkından mahrum ve binaenaleyh, 1632 numaralı kanunun bu bapta bazı hükümlerini tadil etmiş olmasına mebni hâdisede 1632 numaralı kanun hükümlerinin mahalli tatbiki kalmamış olduğundan kendisine tekaüd aylığı bağlanmayıp ancak mahbusiyeti müddetince yetimlerine maaş verileceği Umumî heyetçe kararlaştırılarak mumaileyhin ailesine maaş bağlanmasına dair olan tahsis muamelesinin tescil edilmiş olduğu anlaşmıştır.

Aneak 2515 numaralı kanun mucibince Millî Müdafaa vekâletinde teşekkül eden (Zat işlerini son tetkik mercii encümeni) tarafından muamele sahibi hakkında mayıs 1935 tarihinde verilen kararda; Askerî mahkeme Memed Ali hakkında mahkûmiyet kararını eürmün işlendiği zamana aid olan 1632 sayılı askerî ceza kanununun 32, 34, 134 neü maddelerile Türk ceza kanununun 69, 202 ne maddelerine istinad ettirmiştir. Bu mahkûmiyet te altı ay sahtekârlık suçundandır. Askerî ceza kanununun 33 neü maddesi ihraç cezasının mucib olacağı neticeler arasında tekaüd hakkının mahfuziyetini tasrih ve kabul etmiştir. Memed Ali hakkındaki hükmün 23 - VIII - 1933 tarihinde katileserek 24 - IX - 1933 tarihinde ihraç cezasının ifası âli tasdika iktiran etmiş olmasından tekaüdlük hakkının iadesi için eürmün işlendiği tarihten sonraki bir tarihte nesredilen 2071 sayılı kanunun birinci

larının birinden dolayı altı ay ve daha ziyade hapis cezasile veyahud alelittlak beş seneden ziyade hapis cezasile veya asgarî haddi bir seneden aşağı olmamak üzere mükerrer hapis cezalarını müstelzim suçlar ile mahkûm olan memur ya mütekaidlerin tekaüd hak ve maaşları sakıt olur » denilmesine ve raporda adı geçenin altı ay sahtekârlık ve 3 ay da zimmete para geçirmek suçlarıyla 11 - VII - 933 tarihinde mahkûm edilerek bu hükmün 23 - VII - 933 te katileştiği ve 24 - IX - 1933 tarihinde de âli tasdika iktiran eylediği anlaşılmasına ve yukarıda zikrolunan 2071 numaralı kanun ise 1 - XII - 1932 tarihinde meriyet mevkiine geçmiş bulunmasına göre Divanı muhasebatça yapılan red muamelesi yerinde görülmüştür.

maddesindeki (Hırsızlık, emniyeti suistimal .... Tekaüd hak ve maaşları sakıt olur) sarahatine istinaden tekaüd hakkından mahrum edilmesi encümence muvafık görülmemiştir. Zira Memed Alinin fili işlediği zamanda meri olan kanun hükmü altı ay sahtekârlık suçundan mahkûmiyeti mutlak tard cezasile muateb tutmadıkça ve askerî mahkemece (Tekâüd hakkı mahfuz kalmak kaydi ile hükmünü taşıyan) askerî ceza kanununun 33 ncü maddesine istinaden ihraç ferî cezası hükmolduğuna göre filin vukuu tarihinden sonra meriyete giren 2071 sayılı kanunun vasfı cürmî ve müddet kaydile koymuş olduğu yeni abkâmın maznun aleyhine tatbikına cevaz olmadığına oy birliğiyle karar verilmiştir) denilmiş ve bu karara müsteniden mumaileyhe tekaüd maaşı tahsis edilmek istenilerek evrakı ihzar edilerek tescil için Divana gönderilmiş ise de, 2071 numaralı kanun 1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüd kanununun 53 ncü maddesini tadil etmiş olmakla beraber taşıdığı hükme muhalif olan diğer bilûmum ahkâmı da bittabi ilga etmiş ve binaenaleyh, 1632 sayılı askerî ceza kanununun ihraç cezasını tarif eden 33 ncü maddesinin sonundaki; (Tekâüd hakkı mahfuzdur) kaydini de hükümsüz bırakmıştır. 2071 numaralı kanunun 1 kânunuevvel 1932 tarihte meriyet mevkiine girib suçun daha evvel işlenmiş ve fakat alâkadarlarının vazifeden men ve muhakeme altına almarak indelmuhakeme mahkûmiyeti bu tarihten sonra olmuş ve 2071 numaralı kanunun 1 nei maddesinde sahtekârlık, dolandırıcılık ve diğer bazı suçlardan birinden dolayı altı ay veya daha ziyade hapis cezasile mahkûm olan memur veya mütekaidlerin tekaüd hak veya maaşlarının sakıt olacağı tasrih edilmiş olmasına nazaran tekaüd hak ve maaşından mahrumiyetin suçun işlenmesile değil, mahkûmiyet kararile tahassül edeceği ve mahkûmiyet tarihinde ise 2071 numaralı kanun hükümleri meri ve cari bulunduğu cihetle askerî ceza mahkemesinde 2071 numaralı kanunun meri bulunduğu tarihte sahtekârlıktan altı ay hapis cezasma mahkûm edilmiş olan mumaileyhin kanunun bu sarahati karşısında tekaüd hak ve maaşının sukutu tabîi olub aynı esbabı mucibeye müsteniden verilmiş olan eski kararın değiştirilmesine kanunî bir sebep görülmediğinden tahsis evrakı umumî heyet kararile Millî Müdafa vekâletine iade kılındı.

4 — Adana posta, telgraf ve telefon başmüdüdü Ali Enverinin 1339 ve 1340 senelerinden bakiyei matlûbu olan meblâğın 1513 numaralı kanuna göre verilmesi için Muntazam borçlar muhasebeciliğinden tanzim edilerek gönderilen bordronun tetkikinde:

Ali Enveri müfettiş iken 1339 ve 1340 seneleri müfettişlik hesabı carisinde mevcut olan bakiyei matlubatı 24 - II - 1932 tarihinde görülen hesabı neticesinde tezahür etmekle 28 - II - 1932 tarihinde Adana defterdarlığına vaki müracaati üzerine meblâğı mezburun 1513 numaralı kanuna tevfi kan tediyesi cihetine gidilmek istenildiği görülmekle:

Bir müfettişin senesi içinde tahakkuk eden istihkakının tarihi tahakkuku diğer eshabı istihkak haklarında olduğu gibi hizmetin vuku bulduğu tarih olup hesabı carilerin tasfiyesi tarihi olamayacağı ve bu itibarla da mumaileyhin 339 ve 340 senelerine aid istihkakı 1783 numaralı kanunun şümulü haricinde kalmakla beraber 1512 numaralı kanunun tayin ettiği müddet zarfında müracaat edilmediği gibi muhasebei umumiye kanunu mucibince de müruru zamana uğramış olduğundan bu suretle tahakkuku cihetine gidilmesi sebebi dairesinden istizah edilmişti.

Tasfiyei düyun komisyonu riyasetinden alınarak gönderilen cevapta: (Mumaileyhin alacağı 339 ve 340 senelerine aid ise de bunun tahakkuku ancak 1513 numaralı kanunla tayin edilen müddetin inkızasından sonra yapılmış ve mumaileyh ise bu müddetin hitamından sonra buna muttali olmuştur. Binaenaleyh işbu borcun tediyesinde 1513 numaralı kanunun cereyanını aramak muvafık görülmediği gibi müruru zaman da mevzu bahis olmamak lâzımdır) denilmektedir.

Hesabın tasfiye tarihinin müfettişlerin istihkakına tahakkuk tarihi olarak kabul edilmesi doğru olmadığı ve çünkü her hangi müfettişle başka birisinin istihkaklarının tahakkuk tarihleri arasında bir fark yapmağa imkânı kanunî görülmediği ve her müfettişin bir sene içinde tahakkuk eden istihkakının fazla veya noksanını bilip takib etmesine kanunî mâni mutasavver olmadığı cihetle 339 senesi istihkakı 928 ve 340 senesi istihkakı da 929 seneleri nihayetinde muhasebei umumiye kanunu mucibince müruru zamana uğrayıp Hazine lehine düşmüş olduğundan 1513 ve 1783 numaralı kanunlara tevfi kan

4 — Müfettişlerin maaş ve harcırah gibi matlublarının tahakkuk ettirilmesinde sair memurların matlublarıyla kanunen bir fark mevcut olmayıp bunların matlubatı da muhasebei umumiye kanununun ahkâmı esasıyesine tâbi olduğundan ve muhasebei umumiye kanununun 93 ncu maddesi mucibince taallûk ettiği malî yılın hitamı tarihinden itibaren beş sene zarfında ashabı tarafından meşru bir mazerete müstenid olmaksızın tahire taleb ve takib olunmamaktan naşi tediyeye olunamayan düyun Devlet menfaatine müruru zamana uğrayacağından bu fıkrada zikrolunan muamelât hakkındaki Divanı muhasebatın muamelesi kanuna uygun görülmüştür.

vizesine kanunî imkân görülemeyen kadrolar dairesine iade kılınmıştır.

5 — Selânik mübadillerinden Saim ve Fatmanın bedeli istimlâkten mütevellid alacaklarını havi olup Muntazam borçlar muhasebeciliğine bittanzim vize edilmek üzere Divana gönderilen ita emrinin tetkikinde:

Beyoğlunda 7412 numaralı apartmanın komisyonca 30 - V - 1929 tarihli kararla mumaileyhimaya teffiz edilip 1885 numaralı kanunun neşrini müteakib Muhtelit mübadele komisyonunun 7 - VIII - 1933 tarihli tezkeresile sahibi evveline iadesi bildirildikten sonra 27-IX-1933 tarihinde mumaileyhima namlarına tapuya tescil edilmiş olduğu anlaşılaraq keyfiyet dairesinden sorulmuştu.

Alman cevabda : Bağlı İstanbul millî emlâk müdürlüğünün tezkeresinde mütefevvizlerin malı yarî hissesinin sahibi evveline iadesinden tapu idaresinin malûmatı olmamasından bilistifade iade tarihinden bir ay sonra malın tamamını teffiz kararna istinaden namlarına tescil ettirmiş oldukları ve binaenaleyh istimlâk bedeli olmayıp ancak iade olunan bu yarî hissenin teffize esas kıymeti için tasfiye vesikası alabilecekleri gösterilmiş ve nakid işleri müdürlüğünün bu babdaki cevabî tezkeresinde ise bu muamelenin tapu tesciline tesiri olmayıp ancak alâkadar memurların ihmallerinden dolayı tecizyeleri mevzubahs olabileceği cihetle ita emrinin vizesi lâzımgeleceği bildirilmiş ise de; bahsi geçen gayrimenkulün mütefevviz namına tescil tarihi gayrimenkulün sahibi evveline bilfiil iadesinden bir ay sonra vaki olmuş bulunmasına göre bu babda 1885 numaralı kanunun tatbiki suretile ita emrinin vizesine imkânı kanunî görülemediğinden ita emri takımı ile birlikte Maliye vekâletine iade edilmiştir.

5 — Tasarruf hakkını isbat eden tapu sicil ve tapu senedi mahkeme hükmüne bağlanmadıkça keenlemyekün addedilemeyeceğinden Maliyeye 1885 numaralı kanunun 1 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasına uygun olarak tanzim edilen ita emrinin vizesi zarurî ve kanuna muvafık olacağına karar verilmiştir.